

Samen investeren in een wereld zonder armoede

Oxfam Novib in samenwerking met het bedrijfsleven

Van lokaal tot globaal tegen de armoede

Wereldwijd leven 2 miljard mensen in armoede. Dat is voor Oxfam Novib onacceptabel. Wij willen het mogelijk maken dat zij een zelfstandig bestaan zonder armoede kunnen opbouwen. Dat kan, want de belangrijkste oorzaak van armoede is onrecht.

Onrecht ontstaat niet alleen door mensen, het kan ook door mensen worden opgelost. Daar zetten wij ons voor in, want ieder mens heeft recht op een eerlijk inkomen, voedsel, gezondheidszorg, onderwijs en een veilig leven.

Wij geloven in het zelfdoen van mensen. Ontwikkelingssamenwerking begint voor ons dan ook met het steunen van projecten van lokale partners. Maar met onze partners alleen lossen we de armoede niet op. Ook overheden, bedrijfsleven en burgers moeten daar de schouders onder zetten.

Daarom lobbyen we bij overheden en bedrijven om rekening te houden met de belangen van de armsten. Indien nodig geven we met een publiekscampagne een zetje in de goede richting. Daarnaast gaan we steeds vaker partnerschappen met bedrijven aan. Daarin maken we gebruik van elkaars krachten in het streven naar een rechtvaardige wereld, zonder armoede.

Gedragscode voor samenwerking met bedrijven

Voor het samenwerken van bedrijven en ontwikkelingsorganisaties hebben wij een gedragscode opgesteld.

De uitgangspunten in deze gedragscode zijn:

- wij gaan uit van wederzijds respect voor elkaars missie en rol
- wederzijds vertrouwen zonder verborgen belangen is essentieel, beiden spreken af geld, menskracht, kennis, netwerken, enz. in te zetten
- wij verwachten transparantie van bedrijven en zullen ook zelf openheid bieden
- wij willen met bedrijven altijd de dialoog aangaan, als wij het toch nodig vinden om een bedrijf publiekelijk aan te spreken op hun beleid of handelen, zal het bedrijf van te voren worden geïnformeerd
- als wij met een bedrijf een formele samenwerking aangaan, willen we die graag vastleggen in een overeenkomst die de gezamenlijke visie op het te bereiken eindresultaat verwoordt en de wederzijdse verantwoordelijkheden vastlegt

Wij hebben al meer dan vijftig jaar ervaring met het werken in ontwikkelingslanden. Sinds de oprichting in 1994 maken we deel uit van Oxfam International. Dit samenwerkingsverband van veertien internationale organisaties is een alom gerespecteerde gesprekspartner voor overheden en bedrijfsleven. Ook hier geldt dat we samen sterk staan in de strijd tegen armoede.

De Oxfams delen een gezamenlijke missie en gezamenlijk kunnen we meer impact hebben en onze stem en die van partnerorganisaties beter laten doorklinken. Alle Oxfams werken aan de realisatie van vijf basisrechten, die onderling met elkaar verbonden zijn:

- * het recht op middelen voor een duurzaam bestaan
- * het recht op sociale basisvoorzieningen
- * het recht op leven en veiligheid
- * het recht op maatschappelijke en politieke participatie
- * het recht op identiteit

De sleutel tot ontwikkeling

Bedrijven zijn de motor van de economie en hebben daarmee de sleutel tot ontwikkeling in handen. Die ontwikkeling wordt op slot gedraaid zodra bedrijven voor eigen gewin gaan en hun maatschappelijke verantwoordelijkheid uit het oog verliezen.

Bepaald beleid mag geen negatief effect hebben op het leven van mensen in armoede en niet ten koste gaan van de mensenrechten of het milieu.

Daarom gaan wij ook graag met bedrijven in gesprek. Bijvoorbeeld over hun rol en verantwoordelijkheid in internationale productieketens. Of over de mogelijkheid om met ons samen te werken in ontwikkelingsprojecten.

Naar de private sector richten wij ons op drie thema's:

- het verduurzamen van productieketens van tropische gewassen als koffie, thee en cacao
- de bijdrage van de financiële sector aan armoedebestrijding
- de beschikbaarheid van land en water voor voedselzekerheid

Lees verder hoe wij op die terreinen samenwerken met bedrijven, overheden en instellingen.

Zuivere koffie

Koffie is al veertig jaar het symbool van de strijd voor eerlijke handel. Oxfam Novib was in 2003 medeoprichter van de Koffiecoalitie. Dit platform van vakbonden en maatschappelijke organisaties kwam op voor betere werk- en leefomstandigheden in de koffiesector. Dat was zo succesvol dat bij het eerste lustrum het werkveld werd uitgebreid naar thee en cacao, onder de naam Tropical Commodity Coalition.

Kleine koffieboeren die een te lage prijs voor hun product krijgen; kinderarbeid op plantages, of plukkers die moeten werken voor een hongerloon, veelal zonder arbeidsrechten, maar met pesticiden die slecht zijn voor mens en milieu. Met een publiekscampagne wees de Koffiecoalitie koffiebranders, waaronder Douwe Egberts, in 2003 op hun verantwoordelijkheid voor de misstanden in de koffiesector.

Oxfam Novib werkt aan het versterken van lokale organisaties in productielanden, zodat die zelf voor hun rechten en belangen kunnen opkomen. Inmiddels maken ook zij deel uit van de Ronde Tafel, de 4C Association, met alle stakeholders in de koffie-industrie. Dat brengt een gelijk speelveld voor alle partijen een stap dichterbij. In 2009 was van alle in Nederland verkochte koffie 25 procent duurzaam geproduceerd. Wereldwijd was dat aandeel 5 procent. In november 2010 spraken de leden van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Koffie en Thee (KNVKT) de ambitie uit om het aandeel duurzaam geproduceerde koffie op de Nederlandse markt te vergroten van één kwart naar drie kwart in 2015. Daarmee is de Nederlandse koffiemarkt een koploper in de wereld.

Groene Sint trekt winkels over de streep

Vanaf 2012 zullen er in Nederland alleen nog maar eerlijke en duurzame chocoladeletters te koop zijn. In maart 2010 ondertekenden daartoe de minister van Landbouw, cacao-handelaren, chocoladefabrikanten, supermarkten, Oxfam Novib en andere maatschappelijke organisaties een intentieverklaring. De ondertekening was een direct gevolg van de Groene Sint-campagne van Oxfam Novib in 2009.

Ruim 100.000 Nederlanders steunden de Groene Sint in zijn strijd tegen 'foute' chocoladeletters. Het doel: kleine cacao-boeren onder goede arbeidsomstandigheden een betere prijs voor hun product laten verdienen. De campagne was een groot succes: eind 2009 besloten zeven winkelketens om al in 2010 hun inkoopbeleid voor chocolade aan te passen. En daar plukken honderdduizenden cacao-boeren en hun families de vruchten van.

Het succes van de Groene Sint campagne komt niet uit de lucht vallen. Wij werken al sinds 2003 aan meer rechtvaardigheid in de cacao-keten. Dat doen we onder meer in overleg met onze partners in de productielanden en met chocoladefabrikanten. Met Tony Chocolonely onderzoeken we hoe de handelsketen zo kan worden ingericht dat cacao-boeren een beter inkomen kunnen verdienen. De rol van vrouwen in de productie willen we zichtbaarder maken waardoor ze een betere positie kunnen verkrijgen.

Oxfam Novib werkt al 7 jaar aan duurzame cacao met partners in Ivoorkust, Ghana, Peru en Brazilië, met grote internationale cacao-bedrijven zoals Mars en Cargill en in Nederland met Verkade en de overheid.

Geld moet de goede kant op rollen

Geld is de motor van de economie. Het zijn doorgaans de banken die bepalen waar dat geld naartoe gaat. Daarmee hebben zij een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid. Samen met banken en andere financiële instellingen zetten wij ons in om dat geld zo verantwoord mogelijk te investeren. Dat doen we met bedrijfspartnerschappen en de website Eerlijke Bankwijzer.

Een voorbeeld van een bedrijfspartnerschap is onze samenwerking met ASN Bank. Samen hebben we onder meer het ASN-Novib Fonds opgericht. Dit fonds belegt in microfinancieringsinstellingen in ontwikkelingslanden, waardoor ook de armsten in aanmerking kunnen komen voor een lening om bijvoorbeeld een bedrijfje op te richten. Triple Jump beheert het ASN-Novib Fonds en het Oxfam Novib Fonds en investeert in ontwikkeling.

De ene bank let beter op de gevolgen van haar investeringen dan de andere. Zonder dat de consument het vaak weet, financieren banken vervuilende energie, wapenleveranties of onduurzame tropische houtkap. Met Amnesty International, Milieudefensie en FNV Mondiaal ontwikkelden we de Eerlijke Bankwijzer. In 2010 sloot ook de Dierenbescherming zich aan. Via de website kunnen klanten zien hoe goed hun bank het 'doet'. Zijn ze niet tevreden dan kunnen ze vragen een maatschappelijk verantwoord beleid te voeren of zelfs van bank veranderen. Het resultaat na twee jaar: alle 13 banken scherpten hun sociaal- en milieubeleid aan.

Momenteel helpen we onze partners in zuidelijke landen met het opzetten van eigen 'Fair Bank Guides'. Zo zal begin 2011 in Brazilië een Fair Bank Guide worden gelanceerd.

Een win-win-win situatie

Oxfam Novib werkt sinds maart 2010 samen met het Zweedse Svenska Cellulosa Aktiebolaget (SCA). De multinational is in Nederland bekend van hygiëneproducten als Libresse, Edet en Tork. Met campagnes voor deze merken ondersteunt SCA drie jaar lang onderwijsprojecten van partners van Oxfam Novib in Zuid-Sudan en Niger.

SCA heeft een reputatie als het om maatschappelijk verantwoord ondernemen gaat. Zo werd het papierconcern in 2008 door het World Wildlife Fund uitgeroepen tot de meest milieuvriendelijke tissuefabrikant ter wereld. Met de samenwerking met Oxfam Novib gaat SCA nog een stap verder en draagt ze bij aan het doel om in 2015 alle kinderen naar school te laten gaan.

Bij deze samenwerking snijdt het mes aan meerdere kanten. Wij helpen SCA met onze kennis, ervaring en contacten in ontwikkelingslanden; SCA helpt ons met haar marketing-expertise en financiën. En daar profiteren uiteindelijk veel kinderen, en vooral meisjes, in Zuid-Sudan en Niger van. Zij krijgen de mogelijkheid om onder goede hygiënische omstandigheden naar school te gaan en zo de basis te leggen voor een zelfstandig bestaan zonder armoede.

Bronnen van honger en conflict

Land en water zijn letterlijk van levensbelang voor de mens. De beschikbaarheid ervan en daarmee ook de voedselzekerheid komt echter steeds meer onder druk te staan. Dat vergroot de kans op honger en conflict. Oxfam Novib zet zich met anderen op tal van fronten in voor duurzaam land- en watergebruik.

Aquacultuur

De snel opkomende aquacultuur in ontwikkelingslanden is één van die bedreigingen van visrechten en van de mogelijkheid uit visserij een bestaan op te bouwen. Deze vorm van landbouw bedreigt vaak ook andere bestaansmogelijkheden van kustbewoners. Echter, daarnaast biedt aquacultuur ook mogelijkheden voor alternatieve en nieuwe vormen van inkomen. Daarom zijn wij in dialoog met de aquacultuur industrie om aan hen de negatieve gevolgen zichtbaar te maken en, samen met hen en overheden, oplossingen daarvoor te vinden.

Duurzame palmolie

Palmolie zit in ongeveer de helft van alle verpakte producten. Ook wordt het steeds vaker gebruikt als grondstof voor biodiesel en het opwekken van groene stroom. De grootschalige productie gaat echter vaak ten koste van mens en milieu: voor plantages worden oerwouden gekapt en mensen van hun grond verdreven.

Oxfam Novib zit in het bestuur van de Ronde Tafel voor Duurzame Palmolie (RSPO). Hierin werken wij samen met plantagebezitters, fabrikanten, detailhandel, banken en andere maatschappelijke organisaties aan het opstellen van normen voor duurzame productie van palmolie. Daarbij laten wij de stem van kleine boeren, landarbeiders en lokale gemeenschappen horen.

Palmolie is een belangrijk product voor de Nederlandse industrie. Zo is Rotterdam de belangrijkste invoerhaven en Nederland een top 3 verwerker van deze grondstof in Europa. Eind 2008 bereikte 's werelds eerste vracht gecertificeerde palmolie de Rotterdamse haven. Een mijlpaal voor de RSPO.

Eind 2010 kon opnieuw de vlag uit toen het gecertificeerde volume was verdubbeld ten opzichte van het jaar daarvoor en bovendien de portie die daarvan de markt bereikte steeg van 27 tot 56%.

Nederlandse brancheorganisaties verbonden zich in 2010 gezamenlijk aan het doel om 100% duurzame palmolie te gebruiken in 2015. Daarmee is de doelstelling van de RSPO om een wereldwijde omslag te bereiken naar een duurzame productie en gebruik van palmolie weer een stapje dichterbij.

Verzekerd tegen natuurrampen

Een mislukte oogst is al een ramp op zich. Voor een kleine boer in India betekent het echter vaak einde bedrijf. Met de klimaatverandering neemt de onzekerheid voor de boeren alleen maar toe. Voor hen ontwikkelde DHAN Foundation microverzekeringen.

Voor het opzetten van haar verzekeringsplan zocht Oxfam Novib voor partner DHAN professionele ondersteuning. Via onze bemiddeling kwam de organisatie bij de internationale verzekeraar Eureka, het moederbedrijf van Achmea terecht. Deze organisatie helpt DHAN met raad en daad, waardoor de partner nu niet alleen levens-, invaliditeits- en pensioenverzekeringen, maar ook veestapel- en gewasverzekeringen aanbiedt.

Dankzij deze producten vallen inmiddels 700.000 families bij een natuurramp niet meer terug in extreme armoede, maar zijn ze verzekerd van een beter bestaan.

Eén van de programma's van DHAN richt zich specifiek op vrouwen. Het programma gaat uit van de opvatting dat lokale financiële instellingen beheert door vrouwen een effectieve strategie is om de situatie van vrouwen die in armoede leven te verbeteren.

Voor meer informatie over de mogelijkheden tot samenwerken met Oxfam Novib kunt u bellen met het algemene nummer. U wordt dan doorverbonden met een medewerker van het Private Sector Team.

Colofon

Oxfam Novib
Mauritskade 9
Postbus 30919
2500 GX Den Haag
Telefoon: 070-3421621

datum verschijning: februari 2011
foto's: Words & Pictures